

BEVEZETŐ

Magyarországon 1870 óta tízévenkénti rendszerességgel hajtanak végre népszámlálást. Az 1800-as évek végén, 1900-as évek elején a társadalmi és gazdasági folyamatok változásainak értékeléséhez és a tervezéshez még a censzusok közötti időszak második felében is megfelelő minőségű volt az előző népszámlálásból nyert információ. Az 1900-as évek második felére e folyamatok felgyorsulása miatt a népszámlálási információk avulási ideje jelentősen lerövidült. Az adatigényekhez igazodva egyes országok rövidebb népszámlálási ciklusok mellett döntöttek, mások a két népszámlálás közötti időszakban végrehajtott, a népesség és a lakásállomány egy részére kiterjedő kis népszámlálást, mikrocenzust végeznek.

Magyarország az 1960. évi népszámlálás óta ezt a gyakorlatot folytatja. A legutóbbi, sorrendben ötödik ilyen jellegű adatfelvételre – a 2004. évi CXVI. törvény alapján – 2005. április 1-jei eszmei időponttal került sor, az adatfelvétel a népesség és a lakásállomány véletlenszerűen kiválasztott 2 százalékára terjedt ki. A mikrocenzus címeinek kiválasztásakor szempont volt olyan területi lefedettség biztosítása, amely az országos összesítéseken túl az adatok különböző szakmai aggregáltsági szintjén is lehetőséget nyújt területenkénti (régiók vagy megyék), településtípus szerinti (városok, községek), valamint az országgyűlési egyéni választókerületek népszámlálási jellegű adatainak, mutatóinak összeállítására.

A mikrocenzus eredményeit a Központi Statisztikai Hivatal kiadványsorozatban teszi közzé. A kötetek szerkezete, tartalma egyrészt több évtizedes, esetenként közel másfél évszázados hagyományokat követ, másrészt igyekszik megfelelni napjaink új információigényeinek, tartalmi és formai követelményeinek, ideértve az egyidejű internetes megjelenítést is.

A magyarországi női termékenység legfontosabb adatait, jellemzőit bemutató jelen kiadvány a népszámlálás (mikrocenzus) hagyományos publikációja. A kötet a termékenységet befolyásoló társadalmi viszonyok feltárásával nagyban hozzájárulhat a hazai demográfiai helyzet elemzéséhez, az elmúlt évtizedekben, de akár a 2001. évi népszámlálás óta végbement változások értékeléséhez.

A kötet táblázatainak első csoportja összefoglaló adatokat közöl – a lehetőségektől függően több évtizedre visszatekintve – a nők termékenységi mutatóiról, családi állapotunkénti és korcsoportunkénti bontásban. A házasságokról külön táblázatok találhatók az első házasságkötés óta eltelt évek száma, a házasságkötések száma, iskolai végzettség, gazdasági aktivitás, lakásismérvek, régiók és településtípusok szerint.

A kötet második, fő része részletes bontásban mutatja be a női termékenység különböző dimenzióit a 2005. évi népszámlálás alapján. A házasság és a nem házasságban élő nők termékenységéről szinte minden főbb népszámlálási téma vetületében találunk adatokat, emellett pedig a teljesség kedvéért a „férfitermékenységre” vonatkozóan is közlünk táblázatokat.

A népszámlálások fontos feladata az egyes témák területi vonatkozásainak bemutatása. A kiadvány befejező részei területi soros formában tartalmazzák a fontosabb termékenységi jellemzőket, így az ország eltérő területeiről (településtípus, régió, megye) közöl információkat.

A kötetben a szöveges ismertető a gazdag információhalmaznak a legfontosabb részeivel foglalkozik, felvázolva a női termékenység elmúlt népszámlálások óta történt főbb változásait, különös tekintettel az 1990-es népszámlálás, az 1996-os mikrocenzus, a 2001. évi népszámlálás és a 2005. évi mikrocenzus adatainak összevetésére.